

**INFORMACJA BURMISTRZA CIECHOCINKA
NA SESJĘ RADY MIEJSKIEJ**

STAN ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOWODZIOWEGO CIECHOCINKA

Na Nizinie Ciechocińskiej występuje podwójne zagrożenie powodziowe. Jedno od strony Wisły oraz drugie, spowodowane splywem tzw. wód kujawskich z wysoczyzny Raciążek - Otłoczyn.

Uszkodzenie obiektów i urządzeń hydrotechnicznych na rzece Wiśle bez udziału człowieka, jest mało prawdopodobne, gdyby jednak fakt taki miał miejsce, to największe potencjalne zagrożenie stanowi zaporą czołowa stopnia wodnego na rz. Wiśle we Włocławku. Uszkodzenie bądź jej zniszczenie spowoduje zagrożenie dla miasta wraz z całą jego infrastrukturą. Bezpośrednie zagrożenie występuje dla ok. 10.500 osób. Pośrednim skutkiem byłoby skażenie wód rzeki Wisły i ogromna degradacja ekosystemu tej rzeki.

Największe potencjalne zagrożenie spowodowane nagłym przyborem wody w rzekach może wystąpić wzdłuż koryta rz. Wisły, przebiegającej w pobliżu miasta na odcinku 9,3 km, gdzie zatopieniu może ulec ok. 1.526 ha gruntów, na obszarach których znajdują się użytki rolne, trasy kolejowe i drogowe, zabudowania gospodarskie, obiekty mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej i dobra kultury. Z obszaru tego ewakuować należałoby ogółem ok. 10 500 mieszkańców.

Stan zagrożenia powodziowego dla miasta Ciechocinka, wynikający z faktu istnienia wymienionej rzeki, występuje w przypadkach obserwowanego oraz prognozowanego poziomu stanu wody obserwowanego na wodowskazie - we Włocławku **powyżej 650 cm.**

Każdorazowo stan zagrożenia powodziowego dla miasta powstaje na rzece Wiśle przy odpływie wody na hydrowęźle „WŁOCŁAWEK” – w wysokości przekraczającej 2.300 m³/s.

Od wód powodziowych Wisły Nizinę Ciechocińską chroni wał przeciwpowodziowy o długości 12 kilometrów. Wał ten w latach 1994 – 1996 został zmodernizowany poprzez wzmocnienie go bankietą (ławeczką). Od 2012 roku Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych prowadził prace modernizacyjne wału przeciwpowodziowego, które ukończył pod koniec 2016 roku. Ich zakres objął:

- W pierwszym etapie (rok 2012) wykonano roboty przygotowawcze, które polegały na wycince drzew i krzewów
- Drugi etap modernizacji (rok 2013) obejmował przebudowę wału w km 10+000 do km 12+000. W ramach przebudowy 2 km odcinka wykonano uszczelnienie korpusu i podłoża wału metodą iniekcji wysoko i niskociśnieniowej, przebudowano linię niskiego napięcia z oświetleniem drogowym i przyłączami, zmodernizowano cztery przejazdy wałowe, umocniono skarpy wału koszami gabionowymi, zabezpieczono budynek pompowni Wołuszewo przed wodami filtracyjnymi, a także wykonano zamknięcie przeciwpowodziowe na drodze Ciechocinek-Otłoczyn
- Trzeci etap modernizacji (rok 2014) obejmował przebudowę wału na odcinku od km 6+800 do km 10+000. W ramach przebudowy 3,2 km wału wykonano modernizację wału celem przystosowania jego parametrów do I klasy ważności (uszczelnienie korpusu metodą iniekcji wysokociśnieniowej, oraz wykonanie przegrody tiksotropowej metoda DSM), wraz z modernizacją przejazdów wałowych
- Czwarty etap modernizacji (rok 2015) obejmował modernizację wału na odcinku od km 3+650 do km 6+800. W ramach przebudowy 3,15 km odcinka wału wykonano jego modernizację celem przystosowania jego parametrów do I klasy ważności (uszczelnienie wału i podłoża poprzez wykonanie przegrody z zawieszin twardniejących), zmodernizowano przejazdy wałowe, a także wykonano zamknięcie przeciwpowodziowe - „Mobilnego Systemu Ochrony Przeciwpowodziowej”
- Piąty etap modernizacji (rok 2016) obejmował przebudowę wału na odcinku od km 0+000 do km 3+650. W ramach przebudowy 3,65 km wału wykonano modernizację wału poprzez uszczelnienie jego korpusu - wykonano przegrodę z zawieszin twardniejących, prowadzono roboty ziemne celem podniesienia jego korony, wykonano modernizację przejazdów wałowych oraz zamknięcie przeciwpowodziowe (Mobilnego Systemu Ochrony Przeciwpowodziowej).

Aktualnie wał w pełni zabezpiecza Nizinę Ciechocińską przed wodami powodziowymi Wisły. Wał jest pod stałą kontrolą hydrotechniczną oraz corocznie konserwowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Stan zagrożenia powodziowego dla miasta może również stanowić wystąpienie opadów atmosferycznych w wysokościach przekraczających 50 mm/m², oraz w wyniku gwałtownych roztopów przy istniejącej, znaczącej pokrywie śnieżnej.

Zabezpieczeniem Niziny Ciechocińskiej przed ewentualną powodzią wywołaną sływem wód kujawskich jest system rowów szczegółowych oraz urządzenia melioracji podstawowych:

1. Kanał opaskowy.
2. Dwie przepompownie (Wołuszewo i Słońsk Dolny).
3. Cztery śluzy wałowe.

Utrzymaniem rowów szczegółowych w latach ubiegłych zajmował się Związek *Wałowy Niziny Ciechocińskiej* (obecnie nie prowadzi działalności), natomiast urządzeń melioracji podstawowych zajmuje się **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie**. Stan techniczny rowów szczegółowych jest niezadawalający.

Na terenie Niziny Ciechocińskiej zlokalizowane są następujące urządzenia melioracyjne pozostające w utrzymaniu **Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie**:

1. Kanał opaskowy – długości 8.556 m,
2. Wał przeciwpowodziowy – długości 12.000 m.

Ponadto teren Niziny uzbrojony jest w następujące obiekty inżynierii wodnej :

1. Dwie stacje pomp zlokalizowane w miejscowościach: Słońsk Dolny i Wołuszewo,
2. Cztery śluzy wałowe chroniące przed skutkami zalewów wód opadowych z terenów przedwala i międzywala.

W 2010 roku urządzenia te pozytywnie przeszły test sprawności technicznej i wytrzymałości w czasie przepływu fal kulminacyjnych na rzece Wiśle w miesiącach maj i czerwiec. Zarówno wał przeciwpowodziowy jak i inne urządzenia zaliczane do kompleksowego systemu ochrony przed powodzią w czasie przepływu fal kulminacyjnych obejmowane są stałym monitoringiem.

Do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej miasto dysponuje sprzętem i wyposażeniem przechowywanym w *Miejskim Magazynie Przeciwpowodziowym*. Miasto do walki z wodnym żywiołem dysponuje następującym sprzętem i wyposażeniem:

L.p.	Nazwa sprzętu (wyposażenia)	J.m.	Ilość
1.	Agregat prądotwórczy 5,5 kVA + komplet oświetleniowy	kpl.	1
2.	Pilarka spalinowa	szt.	2
3.	Kosiarka spalinowa	szt.	1
4.	Bosak	szt.	8
5.	Kilof	szt.	6
6.	Łom	szt.	5
7.	Łopata	szt.	35
8.	Nożyce do prętów	szt.	2
9.	Nożyce do żywopłotu	szt.	4
10.	Piła ręczna	szt.	5

L.p.	Nazwa sprzętu (wyposażenia)	J.m.	Ilość
11.	Siekiera	szt.	10
12.	Szpadel	szt.	15
13.	Taczka	szt.	5
14.	Namiot 10-osobowy	kpl.	1
15.	Łóżko turystyczne	kpl.	10
16.	Mata	szt.	10
17.	Śpiwór	szt.	10
18.	Wodery górnicze	para	30
19.	Buty gumowe	para	15
20.	Gumofilce	para	15
21.	Kurtka przeciwdeszczowa z polarem	szt.	15
22.	Czapka	szt.	15
23.	Spodnie	szt.	15
24.	Trzewiki skórzane	para	15
25.	Worki jutowe	szt.	9.000

Jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego mają niewiele instrumentów, wpływających na stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych, gdyż ciekły wodne i podstawowe urządzenia melioracji, a zaliczają się do nich wały przeciwpowodziowe, znajdują się we władaniu się **Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie**. Ta instytucja w powiązaniu z urzędem wojewódzkim i marszałkowskim zarządza stanem koryta Wisły i podstawowymi urządzeniami melioracji wodnych znajdującymi się na terenie Niziny Ciechocińskiej.

Problematykę ochrony przeciwpowodziowej regulują:

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (*t. jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1478*).
2. Zarządzenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 6/2000 z dnia 19 stycznia 2000 roku w sprawie ochrony przed powodzią terenów województwa Kujawsko-Pomorskiego, które obligują samorzady do opracowania planów operacyjnych ochrony przed powodzią.

W myśl postanowień powyższych aktów prawnych opracowano w 2010 roku „Plan operacyjny działania Miejskiego Komitetu Przeciwpowodziowego”, który zaktualizowano w 2020 roku. Obecnie plan ten funkcjonuje pod nazwą „Planu operacyjnego ochrony przed powodzią miasta Ciechocinka” i przewiduje następujące środki ochrony przed powodzią:

1. Organizacyjno-administracyjne:

- 1) działanie Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (organizacja, kompetencje, sprawność działania, mapy obszarów zagrożonych, plany ewakuacji itp.);
- 2) system Monitoringu i Osłony Kraju (w ramach działalności Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej) – sieć obserwacyjna, prognozowanie i ostrzeganie przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi;
- 3) nakazy i zakazy wynikające z *Prawa Wodnego* oraz innych przepisów dotyczących:
 - a) zagospodarowania i utrzymania terenów zagrożonych powodziami – dolin rzek, koryt wód wielkich na odcinkach obwałowanych,
 - b) eksploatacji, utrzymania i kontroli obiektów gospodarki wodnej,
 - c) zagospodarowania terenów zagrożonych (*Miejskowy Plan Zagospodarowania Terenu*),
- 4) edukacja ludności terenów zagrożonych.

2. Ekonomiczne:

- 1) ubezpieczenia i wynikające z nich odszkodowania;
- 2) podatki (ulgi podatkowe dla terenów zagrożonych);
- 3) kary pieniężne za nieprzestrzeganie przepisów.

3. Techniczne:

- 1) nadzorowanie stanu utrzymania i konserwacji podstawowych urządzeń melioracji;
- 2) nadzorowanie oraz konserwowanie szczegółowych urządzeń melioracji.

Zasadnicze założenia operacyjne sprawdziły się w czasie powodzi w 2010 roku. Jednakże pewne elementy z różnych przyczyn nie wyszły lub nie sprawdziły się, i tak:

1. Okazało się, że funkcjonujący w mieście system wczesnego ostrzegania ludności za pomocą syren alarmowych nie był najlepszym rozwiązaniem, gdyż nadawane sygnały dźwiękowe były dla większości ludności nieczytelne.
2. Brakowało technicznych środków łączności do utrzymywania bezpośredniego kontaktu z jednostkami organizacyjnymi prowadzącymi działalność na terenie miasta.
3. Brakowało środków łączności radiowej z elementami organizacyjnymi ochrony przeciwpowodziowej.

Celem wyeliminowania powyższych niedociągnięć w 2013 roku uruchomiono *Samorządowy Informator SMS*, który pozwala dotrzeć z informacją do każdej osoby fizycznej i prawnej, która zaloguje się w systemie. Ponadto uruchomiono dwie elektroniczne syreny alarmowe, które pozwalają nadawać komunikaty słowne.

Podsumowując, chciałbym podkreślić, że powinności, które w zakresie działań przeciwpowodziowych podejmować winna gmina wykonywane są na bieżąco i w całym zakresie – włącznie z monitorowaniem stanu prawnego i możliwości dofinansowań. Natomiast właściwa inicjatywa, dotycząca inwestycji w zakresie budowli i urządzeń przeciwpowodziowych należy do **Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie**.

Z up. BURMISTRZA
mgr Joanna Drużałowska
Zastępca Burmistrza

